SVOBODA
UKRAINIAN DAILY
СВОБОДА
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCVII. No. 55. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, MARCH 23, 1990 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 23-го БЕРЕЗНЯ 1990 Ч. 55. РІК XCVII

НА ШАХТІ ДОНБАСУ БУВ ВИБУХ

Донецьке. — В газеті „Радянська Донеччина" з 7-го березня опубліковано інформацію М. Фоменка про розслідування причин вибуху на Макіївській шахті ім. Почвенкова. Дата вибуху не вказана, але зі змісту можна зрозуміти, що правдоподібно 14-го лютого. Загинуло 13 осіб і ще 20 було поранено.

Від 15-го до 23-го лютого на шахті працювала урядова комісія для виявлення причин вибуху. В опублікованому висновку комісії сказано, що катастрофа сталася в наслідок вибуху метано-повітряної суміші. Джерелом спалаху метану стала пожежа, яка виникла ще в грудні 1989 року, коли метан загорівся у порожнинах і тріщинах пород раніше відпрацьованої лави. А груднева пожежа сталася в результаті вибухових робіт амонітом у вентиляційному штреку, під час яких було порушення правил використання вибухових речовин.

Комісія виявила цілий ряд порушень, зокрема, при діючій пожежі не було вжито заходів, щоб виявити причини появи окису вуглецю у вентиляційному штреку. Падіння барометричного тиску 13-го і 14-го лютого сприяло переміщенню метану до місця діючої пожежі. В обліково-контрольній документації про вміст метану виявлено перекручення. Всього виявлено 96 порушень правил безпеки.

Матеріяльні шкоди, на думку директора шахти М. Капіноса, досягають 2,5 міл. карбованців. А людські жертви совєти не беруть до уваги. Тому директор шахти отримав лише сувору догану, начальників двох дільниць тимчасово переведено на нижчі посади, а головного інженера звільнено з праці.

Родинам загиблих пообіцяли поліпшити житлові умови та дати незначні грошові виплати. Цілком можливо, що справжніми винуватцями усіх порушень є не керівники шахти, а керівники міністерства та уряду, які ставили різні заборони та вимагали виконання пляну.

В. Шуст виступить в Ялті

Ню Йорк. — Американського актора українського роду Василя (Вілліяма) Шуста, совєтський уряд запросив на виступ до Ялти.

В. Шуст виступить в Ялті зі своїм широко відомим одноособовим представленням російського письменника та драматурга Антона Чехова. П'єсу двоактівку „Чехов на травнику" авторства Елігу Вайнер, зіграє В. Шуст від 1972 року в Ню Йорку, Лондоні, на світової слави Едінбурзькому фестивалі, в театрах і університетах Америки.

Своїм неперевершеним представленням Чехова, В. Шуст здобув собі непересічну критику серед драматичних кіл. Мел Гуссов, критик „Ню Йорк Таймсу" і Клайв Барнс з „Ню Йорк Посту" висловився дуже прихильно про його відтворення Чехова.

Виступ В. Шуста в Ялті був подуманий, як відзначення 130-ої річниці з дня народження Антона Чехова. Тому, що А. Чехов свої останні роки проживав у Ялті, то там же в його будинку створено музей його імени. Саме директор цього музею та театральна профспілка СССР запросили В. Шуста зіграти п'єсу про Чехова англійською мовою в першому тижні квітня. Випадковий збіг обставин в тому, що сцена в п'єсі „Чехов на травнику" відбувається якраз у Ялті 1990 року, коли Чехова там відвідували члени Московського мистецького театру.

Вийшла збірка про 50-ліття Карпатської України

Дітройт. — Братство Карпатських Січовиків видало під редакцією інж. Олександра Палаташа, який є організаційним референтом Світового Братства Карпатської Січі ілюстровану, 32-сторінкову публікацію, присвячену святкуванню 50-ліття Карпатської України, яке величаво відзначено минулого року по більших містах українського поселення у вільному світі.

Там є такі статті: Олександер Палаташ „Карпатська Україна — самостійна держава"; слово президента Карпатської України, о. монс. д-ра Августина Волошина до сойму Карпатської України; слово предсідника сойму Карпатської України проф. Августина Штефана; Іван Рогач „Під прапором незалежности"; Дан Мур, „Срібна Земля"; о. д-р Севастіян Сабол, ЧСВВ „Добраніч Мамо"; Зореслав „Пророчий вірш"; Василь Гренджа-Донський „Молодий генерал"; Михайло Бажанський „Мої зустрічі й розмови з о. А. Волошином"; Роман Татарський „До Срібної Землі"; Микола Петрук „Сон першої ночі" і мгр Павло Бабець „У 50-ті роковини Карпато-Української держави".

В РУМУНІЇ СТВОРЕНО СОЮЗ УКРАЇНЦІВ

Торонто. — На адресу президента Світового Конгресу Вільних Українців Юрія Шимка прийшов лист з Букарешту, Румунія. Автор листа Степан Ткачук повідомляє, що 29-го грудня минулого року українці Румунії заснували Союз Українців Румунії, який став першою післявоєнною українською організацією. Союз вже нараховує понад 240,000 членів. 4-го лютого С. Ткачук був обраний таємним голосуванням головою СУР.

У своєму листі С. Ткачук коротко розповідає про себе: „Народився у 1936 році в селі Данила, Сучавського повіту, Буковина. За фахом інженер, працюю на залізниці. Письменник і перекладач, надрукував понад 30-ти томів оригінальних творів та перекладів українською та румунською мовами. Не був партійний. І через мою любов до свого рідного народу був арештований, переслідуваний і цькований червоним терором".

Далі автор пише про тяжке становище української меншости в Румунії: „Наші люди бідні, нещасні, хворі, перемерзлі і перелякані. Вони потребують любови сестри і брата, вони потребують доброго слова і доброї руки. Вони потребують матеріяльної і духовної допомоги. Комуністичний режим скасував наші рідні школи, спалив бібліотеки, розгнував наші хори, заборонив нам молитися у рідних церквах. З усіх національних меншостей Румунії українці, яких нараховується майже 700,000, пережили найбільше трагедій, перенесли найбільше лиха. Про нас ніхто не дбає, нас ніхто не захищає. Якби Україна була Україною, то і наша доля, напевно, була б зовсім іншою. Плекаємо Божу надію, що невдовзі вона буде вільною, самостійною і соборною!"

Союз Українців Румунії звернувся до СКВУ з проханням надання допомоги та прийняття в члени СКВУ. С. Ткачук пише: „Ми все починаємо від нуля. Знову воскресаємо, як жарптиця. Але наші можливості дуже малі. Тому й покладаємо всі наші надії на західну українську діяспору. І Ваше добре слово може накоїти чуда-дива для нашого бідного та нещасного народу. Просимо Вас файно, станьте чим-небудь і нам у пригоді, бо й ми — нащадки великого, безсмертного та нескореного українського народу, бо і в наших жилах б'є-вирує українська кров, і ми є невід'ємною часткою великого та вічного українського світу.

Чудово було б, якби хтось від вас прибув до Румунії та побачив би власними очима, на якому ділі ми опинились. І то — мимоволі!

Все що вас цікавить про нас і нашу долю ми дуже радо вам розповімо. Тільки напишіть, що вас цікавить. Ваша безкорисна братерська допомога буде і нами і Богом оцінена як слід".

Новий уряд Румунії обіцяє виділити Союзові Українців Румунії відповідний будинок, але покищо адреса СУР — це адреса С. Ткачука. 78138, Bucuresti, B d.I. g. Duca, п.ч. 1, Ap. 16, sector I, Rumunia; tel.: 175-424.

Сеньйори УНС випрацювали цікаву програму

Кергонксон, Н.Й. — Союзівка вже приймає замовлення на З'їзд Сеньйорів УНС, який відбудеться від 17-го до 22-го червня.

Реєстрація учасників розпічнеться в неділю, 17-го червня, о год. 4-ій по полудні в головному будинку, де за успішне виконання цієї функції відповідає Галина Чорномаз. В неділю після вечері кожного учасника з'їзду буде представлено для кращого взаємного спілкування гостей між собою.

Понеділок — перший день нарад розпічнеться Службою Божою, а решта дня плянується присвятити діловим нарадам у залі „Веселки". Частиною цих нарад будуть звіти членів Управи та дискусія над цими звітами. По вечері на терасі „Веселки" Данило Слободян буде під звуки українських мелодій пригощати учасників з'їзду сиром і вином. У вівторок по полудні відбудеться газардна гра „бінго", якою заряджуватимуть родини Лабів і Бобечків; це одне з найбільш популярних зайнять цілого тижня, а закінчення цього дня відбудеться при пісенно-романтичній ватрі. На середу заплановано програму з можливістю вибору: цілоденна прогулька до Ню Йорку, відвідини української католицької церкви св. Юра та Українського Музею, або свобідний день для відпочинку над прибабливим басейном Союзівки. Зацікавлені учасники з'їзду в поїздці до Ню Йорку повинні зголошуватись до Марії Бобечко, 13971 Chippewa Trail, Middleburg Heights, Ohio 44130 або до д-р Стефанії Барановської, P.O. Box 188, Kerhonkson, N.Y. 12446 Кошти прогульки 16 дол., але грошей ані чеків проситься не висилати до вище згаданих осіб.

У четвер — продовження нарад з'їзду, вибір нової Управи та різне. Як і попередніми роками в четвер по полудні на з'їзд загостить і промовлятиме до учасників головний предсідник УНС, а тоді звичайно відбувається жива дискусія. У четвер, увечорі відбудеться бенкет і забава з танцями та конкурс вишиваного одягу. Нагороди надаватимуться за найкращу сукенку, блюзку, мужеську сорочку та краватку; для більшого зацікавлення конкурсу минулорічні нагороджені предмети не будуть включені до цьогорічного конкурсу.

Закінчення з'їзду плянується на п'ятницю після звітів окремих комісій та уділення їм абсолюторії.

Заохочується учасників з'їзду привезти свої відеострічки для загального огляду. Евген Волошин, президент сеньйорів УНС, закликає всіх, хто хоче перебути тиждень у приємному товаристві серед чарівної природи Союзівки вислати вже тепер свої замовлення на вище згаданий тиждень у червні.

Квіти, коляжі і акрилік

Джерзі Сіті, Н.Дж. (О. Кузьмович). — Володимира Васічко приходить до редакції „Свободи" з цілим оберемком своїх картин, які розкладає перед нами пояснюючи їх техніку та тематику.

Вона саме стоїть перед другою своєю самостійною виставкою в галерії ОМУА, яка розпічнеться в неділю, 25-го березня, та буде тривати цілий тиждень.

Від нашої гості довідуємося, що це вже друга її виставка в галерії ОМУА, після першої успішної в 1982 році. Але В. Васічко виставляє не лише для української публіки, а показує нам світлини, відзнаки та цілий довгий список збірних виставок американських мистців, в яких вона постійно бере участь. У цих групових виставках вона має завжди великий успіх, а в останній у 1989 році, яка відбулася в Іст Ганновері, Н.Дж., в галерії Набіско, її картина була нагороджена і її купив американський збирач Ден Гоберті з Кензас Сіті.

Мисткиня з картиною квітів під час інтерв'ю в редакції „Свободи"

Розглядаємо картини, що вона зі своїм мужем розставила у бібліотеці редакції і нам особливо припали до смаку ці роблені мішаною технікою в абстрактному стилі. Мисткиня пояснює нам як вона їх виконує, із клеєнням відповідних відтінків паперу, стяжок, а відтак малювання. Ця техніка вимагає дуже багато праці, — але, як бачимо, вислід дуже гарний. Однак для нашої гості — як вона нам каже — найбільша приємність це праця при акварелях, і саме акварелі вона

(Закінчення на стор. 3)

ДЕПУТАТИ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНСЬКОЇ ССР ВІД ДЕМОКРАТИЧНОГО БЛЬОКУ

(На підставі досі отриманих вислідів Верховна Рада УССР має складатися із 450 депутатів. Інші вислідн подаватимемо в наступних числах).

1. Володимир Яворівський, Рух, письменник, Кисловодськ, Кіровоградська обл.
2. Вячеслав Чорновіл, УГС, голова Української Незалежної Інформаційно-Видавничої Спілки, Львів
3. Михайло Горинь, УГС, Рух, Львів
4. Богдан Горинь, УГС, Жидачів, Львівська обл.
5. Роман Іваничук, Рух, письменник, Дрогобич, Львівська обл.
6. Степан Хмара, УГС, Львів
7. Ірина Калинець, „Милосердя", Миколаїв, Львівська обл.
8. Ігор Деркач, Рух, інженер, Самбір, Львівська обл.
9. Михайло Косів, ТУМ, с. Пустомити, Львівська обл.
10. Іван Драч, Рух, письменник, Львів
11. Ярослав Кендзьор, УГС, Сокаль, Львівська обл.
12. Левко Лук'яненко, УГС, Івано-Франківська обл.
13. Ігор Юхновський, Меморіял, Рух, академік фізик-теоретик, Львів
14. Маркіян Чучук, Рух, науковець, Івано-Франківська обл.
15. Богдан Ребрик, УГС, Івано-Франківська обл.
16. Зіновій Дума, Меморіял, Івано-Франківська обл.
17. Любомир Пиріг, Рух, професор медицини, Івано-Франківська обл.
18. Віктор Романюк, ТУМ, Стрий, Львівська обл.
19. Марія Куземко, Рух, Меморіял, Тернопільська обл.
20. Левко Горохівський, УГС, Тернопільська обл.
21. Богдан Бойко, Рух, економіст, Тернопільщина
22. Левко Крупа, Рух, науковець, Тернопільщина
23. Віталій Карпенко, Рух, Київщина
24. Павло Віцяк, Заввідділом охорони здоров'я Волинська обл., Камінь-Каширський, Волинська обл.
25. Орест Влох, Рух, зав. катедрою Львівського університету, Львів
26. Дмитро Чобіт, Рух, письменник, Броди, Львівська обл.
27. Степан Пушик, Рух, письменник, Коломия, Івано-Франківська обл.
28. Дмитро Волковецький, Рух
29. Степан Волковецький, Рух, доцент н-д інституту, Долина, Івано-Франківська обл.
30. Михайло Захарук, Рух (не плутати з Дмитром Захаруком, номер 36)
31. Михайло Швайка, Рух, науковець, Золочів, Львівська обл.
32. Іван Макар, інженер-конструктор, Старий Самбір Львівська обл.
33. Ігор Гринів, Рух, Нестерів, Львівська обл. (з комсомольських функціонерів, активіст Руху)
34. Богдан Козярський, вчитель, Червоноград, Львівська обл.

(Закінчення на стор. 3)

В АМЕРИЦІ

ДЕПАРТАМЕНТ ПРАЦІ повідомив, що в лютому роздрібні ціни зросли на 0,5 відсотка у порівнянні з підвищенням цін в січні на 1,1 відсотки це є різким контрастом. Лютий місяць позначився різким спадом цін на опалювальну нафту. Якщо в січні в наслідок великих морозів ціна на опалювальну нафту зросла на 26.3 відсотки, то в лютому, завдяки потепллінню вона впала на 18.7 відсотка. В лютому зросли ціни на бензину (0.8 відсотка) і електроенергію (0.6 відсотка). Після стрімкого зросту цін на продукти харчування в січні (1.8 відсотків) в лютому подорожчання не було таке різке (0.5 відсотків). Але ціни на одяг в лютому зросли аж на 3.3 відсотка, це найбільше місячне подорожчання від березня 1947 року. Загальний зріст цін за перші два місяці з річного розрахунку — 9.9 відсотка. Однак економісти стверджують, що в наступні місяці ріст цін буде поміркований і що інфляція, як і передбачалось, становитиме 4.5-4.6 відсотка. Економіст фірми Меррил Линч Брюс Стейнберг сказав: „Економіка знаходиться в доброму стані та не слід побоюватися інфляції".

ГОЛОВИ ДЕМОКРАТИЧНОЇ і Республіканської партій, які мало в чому згоджуються, одноголосно підтримали ідею безкоштовних телевізійних годин для кандидатів головних партій. Це була реакція на поширену думку про необхідність драстичних змін для покращання політичної системи, в якій переважають пусті напади та великі гроші. Голова Демократичного крайового комітету Роналд Бравн аргументував свою позицію тим, що безкоштовна телевізія приборкає великі кошти передвиборчих кампаній, які витрачають більше половини свого бюджету на телевізійні реклями. Він вважає, що введенням безкоштовних годин в телевізії розмежується зв'язок між політичним успіхом та спроможністю здобути гроші. Голова Республіканського крайового комітету Лі Етвотер сказав, що якщо кожний кандидат на президента щовечора матиме в розпорядженні лише п'ять хвилин безкоштовного телевізійного часу, це піднесе рівень передвиборчих кампаній та дискусій на суттєві теми на вищий щабель.

В СЕРЕДУ, 21-ГО БЕРЕЗНЯ, в Ню Йорку відбулася конференція, на якій офіційно було оголошено, що тут відбудеться матч на звання чемпіона світу між теперішнім чемпіоном Гаррі Каспаровим та переможцем фінальних змагань претендентів, який пічнеться 7-го жовтня. 12 партій із 24-ох відбудеться тут, а решта — в Ліоні, Франція. Кілька місяців тому муніципаліет Ліону запропонував винагороди в сумі4 міл. дол. Однак після того американський кінопродюсер Тед Філд також запропонував 4 міл. дол. за право проведення матчу в ЗСА. Це буде перше змагання такого роду за останні 83 роки в Америці. В 1907 році американець Френк Маршалл програв у ЗСА матч за світову шахову корону німецькому шахістові Емануїлові Ляскеру. „Матч з участю Каспарова стане визначною, з точки зору американців, шахово подією після матчу Фішер-Спаський в 1972 році", — сказав директор Американського шахового фонду Елен Кауфман. Матч за звання чемпіона світу відбудеться в готелі „Волдорф-Асторія". Суперником Каспарова буде Анатолій Карпов або гросмайстер з Нідерляндів Ян Тимман. Зараз вони проводять в Куаля — Лямпур, Маляйзія, фінальний матч претендентів. Після шести партій з рахунком 4:2 веде А. Карпов.

М. ҐОРБАЧОВ ПРОДОВЖУЄ ЗНУЩАТИСЯ НАД ЛИТОВЦЯМИ

Москва. — Московський генсек і „супер" президент СССР Михаїл Горбачов продовжує знущатися над литовцями, топче їхню гідність і честь, вживає психологічний тиск наказами зам кнути кордони Литви для чужинців, здати пальну зброю у встановлених пунк тах центрального уряду, тобто воєнкоматах, страшить уряд Литви і західний світ маревом здушення танковими частинами литовської ребелії тощо. Крім того військові „маневри" продовжуються, над територією Литви літають збільшені ескадрилі літаків різного типу, скреготять гусениці танків в містах і, як слушно завважили деякі західноєвропейські кореспонденти, Горбачов починає показувати свої „залізні зуби" про які з такою насолодою говорив свого часу, представляючи М. Горбачова, Андрей Громико.

Наказ нового московського „царя" Михаїла був прочитаний коментатором головної совєтської телевізійної станції „Время", а представник міністерства закордонних справ Геннадій Герасімов заявив в іншому місці закордонним кореспондентам, акредитованим в Москві, що президент СССР буде притримуватись букви закону і конституції у відношенні до Литви і до інших республік. „Ми, — заявив Герасімов, — живемо у цивілізованому світі і по цивілізованому мусимо дотримуватись усталених нами законів". Він пробував це говорити дещо про „нову совєтську демократію", але чимало кореспондентів почали виходити із залі, правдоподібно для того, щоб першими дістатися до засобів передачі і пов'язатись із своїми хлібодавцями.

Президент Литви Витавстас Ляндсберґіс заявив, що „ми є ображені совєтською поведінкою у відношенні до литовського народу". Він додав, що весь нарід підтримує ідею самостійности і потягнення новообраного уряду, а змінити наше рішення совєтський уряд може тільки брутальною силою війська. Ляндсберґіс виразно і недвозначно підкреслив, що Литва проголосила свою незалежність і вихід із Союзу тому всякі накази М. Горбачова не мають жодної правної сили в Литві. „Ми в нашому розумінні, є закордонною країною для СССР, який повинен не тільки поважати волю литовського народу, але подумати також і про те, як вивести совєтське військо і зліквідувати спеціяльні частини КҐБ", — заявив Ляндсберґіс. Правда, він при тому додав: „Хіба СССР хоче далі продовжувати розпочату в 1940 році агресію проти прибалтійських країн".

Виміна гострих слів між М. Горбачовим і президентом В. Ляндсберґісом підвищила емоції і настороженість з обох сторін, але покищо не відомо, які міри тиску Москва застосує в найближчому майбутньому і чи дотримається слова, що військову силу вона не буде застосовувати в Литві. Поведінка М. Горбачова викликала також незадоволення на Заході, включно з Вашингтоном. Сенат не погодився щоб справу визнання Литви далі відкладати. Треба отже сподіватися, що Уряд ЗСА визнає незабаром незалежність Литви і нав'яже з нею тимчасові дипломатичні зв'язки. Тимчасово Марлин Фицвотер заявив кореспондентам, що Уряд ЗСА почав серйозно турбуватися розвитком подій на Сході, але він відмовився коментувати події в Литві.

В. Гавел відвідав Францію

Париж. — Посадник Парижу Жак Шірак підтримав просьбу президента Чехо-Словаччини Вацлава Гавела про розміщення головної квартири Европейського банку реконструкції і розвитку у Празі. Серед можливих міст для цієї цілі згадувалися Прага, Париж, Берлін, Відень, Копенгаген, Страсбург і Лондон.

„Банк повинен знаходитися у Празі як яскраве свідоцтво тієї міжнародної ролі, яка вас очікує. Це допоможе західноєвропейцям, зокрема французам, повсюдно сприяти вам на шляху до демократії", — сказав Шірак Гавелеві.

Колишній прем'єр-міністер Франції Жак Шірак прийняв чехо-словацького президента у будинку муніципалітету, побудованого у XVII столітті, на другий день офіційної візити Гавела у Францію.

Парижани вітали гостя аплодисментами і криками „Хай живе Гавел!", а Шірак вручив йому збірку есеїв французького просвітителя, філософа і письменника Шарля Люї де Монтеск'є, який проповідував ідеї демократії 200 років тому.

В. Гавел зустрівся також з президентом Франції Франсуа Міттераном і провів з ним приватні переговори.

Виступаючи пізніше на французькій телевізії, Гавел висловив оптимізм з приводу того, що бажання якнайшвидшого об'єднання Німеччини, продемонстроване східнонімецькими виборцями у неділю, 18-го березня, може підштовхнути всю Европу до створення конфедерації. „Для Чехо-Словаччини і багатьох сусідніх країн важливо, щоб об'єднання Німеччини відбувалося у загальноевропейському контексті. Німеччина може стати рушійною силою об'єднання Европи", — підкреслив Гавел.

Гавел відкидає військовий невтралітет об'єднаної Німеччини і підтримує ідею Ф. Міттерана про створення політичної конфедерації, що об'єднує Східню і Західню Европу на підставі взаємної безпеки.

У середу, 21-го березня, Гавел відлетів у Лондон для переговорів з прем'єр-міністром Англії Марґарет Тачер.

У СВІТІ

У СЕРЕДУ, 21-ГО БЕРЕЗНЯ, після 75 років не завжди спокійного південно-африканського правління Намібія стала суверенною державою. В окремій церемонії на спортовому стадіоні у Віндгок, столиці країни, кілька хвилин після півночі під ентузіястичні вигуки зібраної публіки спущено прапор Південної Африки та на щоглу піднято синьо-червоно-зелено-золотий прапор нової незалежної держави Намібії. „В імені народу я проголошую, що Намібія стала назавжди вільною, суверенною та незалежною", — заявив Сем Нуджома, провідник Народної організації Південно-західньої Африки, головної рушійної сили національного руху Намібії. Зараз після цього С. Нуджому заприсяг як першого президента Намібії генеральний секретар Організації Об'єднаних Націй Гавіс Перез де Куеяр. На святкуваннях новоздорожеї незалежної країни Намібії було присутнє велике число достойних мужів, а церемонію передання країни в руки новозаприсяженого президента С. Нуджами виконав особисто Президент Південної Африки Ф.В. де Клерк.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200
Бюро УНС у Вашінгтоні (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)
Subscription 1 year — $40.00 6 months — $22.00, 3 months — $12.00
UNA members 1 year — $15.00 Change of address — $1.00 Make check or money order payable to "Svoboda"
Postmaster: Send address changes to
Svoboda 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302
Tel. (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036
Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Плебісцит у Східній Німеччині

Переведені в минулу неділю, 18-го березня 1990 року вибори у Східній Німеччині, перші від часу приходу до влади Адольфа Гітлера у 1933 році, були насправді плебісцитом цієї 16-мільйонової частини німецького народу. Вислід частинно потвердив загальне сподівання, частинно приніс несподіванки. Плебісцит стосувався головного питання: з'єднуватися чи не з'єднуватися з західнім масивом одного народу. Згори було відомо, що відповідь буде „так". Але несподіванкою стало, що знайшлося 1,800,000 східніх німців, які солідаризувалися з тими, яких ми оглядати на телевізійних екранах: демонстранти із транспарантами „Не хочемо з'єднання, хочемо демократичної власної держави".
Лідери західніх і східніх німців та загал німецького народу прийняли таке явище спокійно, як логічний вияв непевности, розгублености й остраху перед завтрашнім днем.

Німці під комуністичним режимом ненавиділи цю систему, але вони знали, що таке принесе їм наступний день. Тепер не знають. Близько два мільйони східніх німців втекли в минулому році, ще за Еріха Гонекера, на захід, залишили помешкання і ввесь руховий маєток, все те дісталося в інші руки і ті нові власники бояться, що тепер їм це відберуть. Великий відсоток населення становлять старші віком чоловіки і жінки, які мали державну „пенсію", мізерну, але мали її. Тепер бояться, що її втратять. А що буде з грішми — східня марка так само не нотується на міжнародному грошовому ринку, як совєтський рубель — але пересічні громадяни не знають пляну західньонімецьких фінансово-банкових фахівців, як завести на всьому терені з'єднаної Німеччини одну валюту, і — бояться. Ті настрої дуже добре схопив диктор одного американського телевізійного каналу: „У східніх німців настав страх перед свободою". Звичайно, не в усіх, у меншій частині народу. У більшості голосували „за" з'єднання.

А проте невідомо, коли воно станеться, бо насправжній архітект і режисер з'єднання, канцлер Гельмут Коль, авторитет якого ще більше зріс, коли його Християнсько-демократична партія дістала в минулонедільних виборах найбільше голосів, — навіть він не визначив терміну. Коль належить до гурту найвидатніших державних мужів — лідерів західнього світу. Він давно заявив Ґорбачову, що з'єднання Німеччини — це „внутрішня справа німців", але координує свої дії зі становищем Буша, Міттерана і Тачер. У грудні цього року відбудуться вибори до західньонімецького „райхстаґу". Сумнівно, щоб до того часу формально й фактично перейшло з'єднання, бо — як видно з тактики Коля — він і ввесь його уряд переводять уже тепер поступове з'єднання у найважливішій ділянці — переставлення контрольованої господарської системи на війну. Великі західньонімецькі промислові фірми засновують там свої філії, завели вже летунську комунікацію відомою лінією „Люфтганза" і заповіджено впорядковану, за постійним пляном, комунікацію залізничну й автобусову. Перед формальним з'єднанням виготують плян заведення спільної валюти. І коли зорганізують ті необхідні реальні передумови з'єднання — це будуть оглядатися на „протест" Ґорбачова, який, зрештою, певне „дасть себе переконати", що найбільша забезпека перед відродженням німецького експансивного мілітаризму є перебування з'єднаної Німеччини в НАТО, з американськими і англійськими військовими частинами на території Німеччини.

Вислід виборів у Східній Німеччині прийняли всі німці з найбільшим вдоволенням, але у Західній Німеччині також нема вже того первісного ентузіязму, який настав з правом берлінського муру. З відкритими раменами приймали втікачів із Східньої Німеччини. Але згодом, коли проблема з'єднання двох частин Німеччини стала реальною — із радістю сплелася журба як це перевести. Німці дуже практичні. Вона мають великих філософів різних напрямків і мають чудову літературу, але характеристичною рисою німецької вдачі є практицизм і конструктивізм. Завдяки цим рисам могло статися німецьке „економічне чудо", відбудова з руїн на вершини промислу і багатства. За комуністичної влади Східня Німеччина була найзаможнішою з усіх сателітних країн. Коли розвалився берлінський мур східні німці побачили, які вони насправді бідні. Ні одна з шести колишніх сателітних країн не має таких добрих шансів успішно і швидко перебороти труднощі переходової стадії переставлення економіки, як Східня Німеччина, бо переведе це західня частина їхнього народу.

Юрій Р. Рибак

КЕРМАНИЧ ТА ДЕЩО ПРО НЬОГО

В останньому столітті завідування чи пак керівництво підприємством, яке в англійській мові називають „management," здобуло не лише популярність, але й придбало не абияку силу. Зважмо тільки, що корпорації нині займають одну із ключових позицій важливости у сучасній американській спільноті. Тому і не диво, що корпорації проникають крізь усі прояви соціо-економічної активности населення від допомогового характеру, розбудови економічних ресурсів і продукції до оборони країни. Тому і зрозуміло чому корпорації шукають навипередки за керманичами першоклясної якости. Це причинилось до цього, що обставини довкілля надали керманичам загальне членство провідної верстви в американській індустрійній спільності.

В еволюційному розвої цієї ж професії дійшло до створення істотної кляси суспільства, що з одного боку різко відрізняється від робітництва а з — другого відокремлюється від приватної власности... Впарі зі силою керівника росте його відповідальність, а спільнота його приймає з певною дозою толерантности. І нічого тут дивного, бо керівник мусить бути майстром у використанні динамічної сили, в якої спроможність перелицьовувати ресурси у спокійному стані в активну продуктивну організацію. Він бо є відповідальний за це чи вив'яжеться зі свого завдання і осягне повністю запланований вислід... А коли він цього не осягне, то що тоді?... Тоді перед його обличчям мариво стається дійсністю, приходить організаційний струс, перенесення, зниження в „ієрархії" праці, звільнення і шукання... „папороті, що цвіте вночі".

Керівництво — це не накинена згори якась функція а прямо виклик конечної потреби оформити життєздатну організацію, в якій унапрямлена ціль має своє точне означення. І це не є відкриття останніх років, а воно існує від давнини. Зразок зорганізованої активности знаходимо на прикладі Мойсея, як керманича ізраїльтян у довгій мандрівці до обіцяної землі. Як подає Святе Письмо йому від ранку до ночі забирало багато часу вирішувати спірні справи, що вимагали його авторитету.

Одного разу після довгої цілоденної праці він виявив свою дилему тестеві. Тесть, вислухавши свого зятя, піддав думку ввести у практику організаційний концепт децентралізації, себто Мойсей передасть поладнання розв'язки справ до вирішення провідникам племени. Тільки найбільш важні і складні справи потребуватимуть його уваги... І тут приклад на це, що нічого нового нема під сонцем, а модерні теоретики децентралізації проводу не відкривають Америки, а тільки повторюють це, що вже людство практикувало у своєму історичному минулому.

Коли ж так ближче приглянутись керманичам, а головно, як вони підходять до своєї праці і як її виконують, то можна завважити три головні стилі, що віддзеркалюють самодержавство або автократію, демократію та вільний провід. Як же це виглядає у буденному житті?

Автократичні керманичі самі вирішують справи, не засягаючи опінії інших. Демократичні керівники втягають своїх підвладних у процес вирішування, а керівники вільного проводу вірять у зменшений нагляд і тому більшість вирішень залишають своїм підвладним. Отож у зв'язку з тим може виринути раціональне питання: Котрий із тих трьох стилів керівництва — найкращий? Відповідь дуже проста: „Це залежить"... Найкращий стиль керівництва залежитиме від трьох елементів: провідника, послідовників і ситуації. Деяким провідникам бракує індивідуальности, яка так потрібна для заохоти або дозволу, щоб спонукати підвладних до участи у вирішеннях. Знову ж деяким послідовникам бракує здібности або охоти перебирати на себе відповідальність... Сама ж ситуація може вимагати стилю керівництва, який у даному моменті найбільш оправдане. Наглі бо проблеми до вирішення часто не дають часу радитись із підвладними і силою обставин вирішення стає спонтанне... Буває і так, що демократичний провідник може перетворитися в автократа, коли йдеться, скажімо, про звільнення працівників, коли профспілка немає нічого до сказання.

У загальному дається відчути напрям, де керманичі щораз частіше примінюють демократичний стиль ведення. Це будуючий елемент для організації, бо працівники, які беруть участь, загально відчувають, що їхню опінію респектується, а це стає для них мотивом, щоб у позитивному змислі причинятись до втримання і розвою організації, частиною якої вони себе вважають.

Не так давно була змога і нагода розмовляти з одним американським керманичем на тему успіху у його праці. На його думку, добрий керманич повинен відзначатись трьома характеристичними рисами, а саме:

1. Бути здібним дивитись на ситуацію з точки зору даної особи, або — простими словами — „взутись в її черевики і в них походити".
2. Знати не лише себе самого, себто добру і злу сторони свою, але і теж збагнути, яка є опінія підвладних йому людей.
3. Затримувати об'єктивність у відношенні до працівників і постійно опановувати своє надмірне хвилювання.

Київ без „Пам'яті"

За густотою українських реалій, тих моїх трьохмісячних мандрів по світі наче й не було. На чужині втрачаєш певність голосу і ґрунту, стаєш трохи легковірним.

Десь уже на початку лютого хтось в Амерниці сказав мені, з цікавістю зазираючи ввічі:

„Вже і в Києві є тепер „Общество Пам'яті".

Я не відрубав йому, а недовірливо сказав „Так?" і відвернувся від розносщика поганих чуток. Але вже по дорозі додому я встиг впевнитись, це неправда.

„Ніяких емісарів ми не приймемо", — твердо сказав мені чоловік з України.

11-го лютого, я потрапив на багатолюдний мітинґ у центрі Києва. Як багато змінилося від осени минулого року. Мітинґи стали численнішими і серйознішими. Посеред збилися червоні прапори. Навколо розкинулось море синьо-жовтих прапорів. Серед них виділяється білосиній прапор з шостикутньою зіркою Давида. Виступають не завсідники мітинґів, а нові кандидати з передвиборними плятформами, часто люди з провінції, імена невідомі. Але який певний голос і ясна думка, що визріла до афористичности, наприклад: „Є цінності вищі за перемогу — честь і гідність". „Хай живе і оновлюється наша замучена Україна".

Або гасла: „Геть уряд імперських маріонеток". „Катів-до відповідальности".

Я не виступив на цьому мітингу, бо відчув, що вже є багато людей, які мають що сказати — і не гірше за мене. Слово й глибоке, вистраждане, болісне. Панує мова українська. Але звучить і російська, і жидівська.

У цій серйозній атмосфері я зрозумів, що ідея солідарности різних народів у боротьбі проти організаторів Чорнобиля і розрухи (економічні і моральні) — це не тріскотня про дружбу народів у боротьбі за комунізм. Неважно було відчути глибоке розуміння людьми самої суті тієї партії, яка організувала клясову боротьбу і ворожнечу між людьми, щоб потім показати їм свою мудрість примирителя. У виступах наголошувалося на аморальності влади, яка пускає чутки про погроми під синьожовтими прапором, звично тероризує народ, тим часом коли ніхто не бачив і не чув конкретного погромника чи його прихильника.

Сьогодні РУХ продемонстрував свою послідовність у боротьбі проти антисемітизму і нечистоплотної диктатури партії, яка жалюгідно хапається за випробувану зброю брехні. І не тільки: треба було бачити, як серйозно реагувало на виступи багатотисячне море людей.

Мене вражає те, що деякі західні журналісти теж чомусь люблять цю зброю брехні. Тиждень тому у свіженькому числі „Ню Йорк Таймсу" в таких собі лінивих розмірковуваннях про нинішній антисемітизм автор ніби ненароком згадує насамперед Київ...

Кого обманюєте, панове. Насамперед себе: ви підживлюєте звичний фальшивий міт — ви наростили собі більмо в очах і вам чомусь вигідно не бачити реальної кортини.

У Києві на мітингу не було чути жодного міщанського фальшивого тону. Ми прагнемо правдивости і маємо право вимагати правди від інших. Зрештою, правда — це елементарний обов'язок людини, яка себе поважає.

Євген Сверстюк
(ПСУ)

Володимир Барагура

„ТИРОЛЬЦІ СХОДУ"

II.

Коли стало наближатися мариво Першої світової війни і зросла національна самосвідомість, стали зростати анімозії поміж українцями й поляками, які з вибухом збройного конфлікту поміж світовими потугами набрали сили явної ворожнечі. Постав леґіон УСС, який боровся проти царських армій не так за Австрію, і „найяснішого", як з прицілом на власну державу. УСС стали зав'язком УГА.

У східній Україні після „царя-батюшки", який через свій деспотизм не втішався такою популярністю як цісар і про якого говорили „Бог високо — цар далеко", наступили нові вожді — безсмертний всезнайко Ленін, якому наші звеличники „загірньої комуни" допомогли закласти зашморг на шию власного народу, після Леніна засвітило нам „ясне сонечко" — Сталін, який і в Західньому світі здобув собі епітет „доброго дяді Джова". Він з допомогою наших яничарів „доконав вдову-сиротину" — Україну.

Тепер очі більшости з нас звернені на Ґорбачова, в особі якого неслушно й безпідставно добачуємо і нашого „Мойсея", який має вивести нас з „тюрми-недолі до життя на волі" та рішити про дальшу нашу долю. Раз-у-раз питаємо одні одних: чи втримається при владі, чи провалиться Ґорбі, що скаже Ґорбі, чого можемо сподіватися від Ґорбі, запевняємо його про нашу льояльність і так на кожному кроці й кожного часу та за кожних обставин — Ґорбі, Ґорбі, Ґорбі, буцімто, він є провідником українського, а не російського народу. Насправді Ґорбачов є російським патріотом, „єдінонеділімцем" і комуністом, а справою України цікавиться тільки зі становища інтересів своєї власної політичної концепції.

Хоч гласність та перебудова тривають уже кілька років, хоч Україна теоретично рахується „суверенною державою", то надалі вона під владою Москви, а ми далі варнякаємо, про „три братні народи" — український, російський і білоруський...

Ось передо мною виданий українською мовою в 1989 році переклад Леоніда Махнівця давніх українських літописів п.з. „Руський літопис", який вміщає „Повість временних літ" та інші літописи. Видавцем є в-во „Дніпро", головним редактором був д-р Олекса Мишанич, який нещодавно брав участь у зустрічі з українськими науковцями в Філядельфії старанням Східньоевропейського Дослідного Інституту ім. В. Липинського („Свобода" 24-го січня 1990 року). І ось у вступному слові перекладач у час гласности й „суверенности" України на стор. XI зненацька пише про ці літописи, як „документ праджерела історії братніх східньослов'янських народів — українського, російського і білоруського".

Це одне речення перекреслює цілу концепцію М. Грушевського про окремішність української держави в київському княжому періоді. До цієї концепції прихиляються навіть польські історики ендецького табору — Левіцкі, Закшевскі.

І як парадокс д-р Мишанич у своїй доповіді на згаданій зустрічі заповідає факсимільне перевидання багатотомної „Історії України-Руси" М. Грушевського!

Поляки теж свого часу звикли були говорити „поляк, русін — два братанкі", але поміж „братом" і „братанком" велика різниця. Ми можемо бути з росіянами добрими сусідами, жити з собою мирно, навіть співпрацювати, але брататися, ще й однобічно і всупереч історичній правді — це таки забагато.

Це польське споріднення перекреслив 1918 рік, польська окупація Галичини, Волині й Холмщини, підписаний з большевиками мир коштом УНР, недотримання дати Галичині автономію, як цього вимагала антанта, врешті горезвісна „пацифікація" українського мирного населення, святотатське нищення православних церков на Холмщині, акція проти УПА й плян „Вісла".

Добре, що ці самі літописи появляться старанням Українського Гарварду. Цікаво, як до проблеми української державности княжої доби підійде проф. О. Пріцак. Тоді можна буде сконтролювати ще один деталь, який вражає в виданні „Дніпра" — там перекладач всюди пише „бог", „господь", „богородиця" з малої літери. Інтересно, як є в оригіналі?

Насувається настирливе питання — невже долю України мають завжди вирішувати провідники чужих, ворожих нам народів?

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

ПИШУТЬ ПРО Б. КЛИМЧАКА

Я хочу звернути увагу читачів на дуже цікаву статтю в „Нешенел Джіоґрафік" ч. 3 з березня 1990 року п.н. „Чи останні дні ҐУЛаґу?" Два французькі журналісти, Жан-Пієр Водон і Пієр Перрен, відвідали табір ч. 35 в Пармі в Уральських горах і описали свої враження: „Коли ми вступили до кімнати без світла два російські в'язні, Кетенчев і Голдович, сказали: ви не повірите, як ви нас зворушили своїм приходом сюди. Між в'язнями був Богдан Климчак. Він в 1978 році переліз через дроти на границі Ірану і просив азилю. Але поліція шаха повернула його до СССР. Ми зажадали стрінути його. Коли сторож поставив стілець на середині кімнати, Климчак сів без опору, але в присутності директора табору він сказав, що тортури холодженням ще є. Він признав, що тортури голодом вже не існують, але він завжди тримає кусень хліба в кишені — так на всякий випадок. На цій же сторінці 44 журналу є поміщена знімка Богдана Климчака. Я думаю, що його вина лиш в тому, що хотів видістатися з СССР, а тепер є дозвіл на виїзд з СССР.

Тому цією справою повинні поцікавитися наші українські чинники і постаратися про його визволення.

Мгр Осип Губчак
Лейк Зюріх, Ілл.

З ЛИСТА З УКРАЇНИ

А тепер трохи розкажу про те, чим жили і живемо останній час. Багато подій відбулося за той час відколи ви поїхали. Але найбільше і найдовше, — що роз'ятрило і розбурхало до краю наші душі — це перші „офіційні" Різдвяні Свята, які цього року святкували по цілій Україні. У Львові почалися вони 17-го грудня, на площі Ринок, першим великим святом Святого Миколая, яке відкрив голова міста промовою з вікон ратуші. В цей же день відкрилася в музеї українського мистецтва виставка-конкурс вертепів, дідухів, одягів і шапок. На час свят, з 5-го січня, всім хто хотів, віддавали їхні „ескпонати".

Урочистим закриттям, великою колядою, яка лунала аж до пізньої ночі, тут же, в Ринку і закінчилися свята 19-го січня. А зранку в цей же день, в Ринку, відбулося велике Водохрестя. Кожна церква (які є у Львові) мала своє місце, (там де є фонтани на Ринку). Найбільше було греко-католиків. Неможливо було навіть підійти до цього місця, яке було їм призначено. Дістався туди, з нас усіх, тільки Славко. Православні віруючі прийшли, а їхні „душпастирі" чомусь зрезиґнували з цієї події... (правда, їх було дуже мало).

Майже цілий місяць лунали наші коляди „офіційно" в концертах, в конкурсах у виставках. Наші найкращі колективи присвячували Різдвяній коляді цілі великі програми. А починаючи з 7-го січня, просто на вулицях і на парках залунали великі хори усіх львів'ян і гостей нашого міста. Не знаю, скільки взагалі було вертепів (бо напевно і важко підрахувати). Але тільки за перші три дні свят виступило на львівських вулицях і площах більше 90 вертепів. Тільки товариство Лева мало їх 13. Співали всі наші коляди і щедрівки. Звучали вони і з новими текстами. Ось слова одної з них (на мелодію „Нова радість стала"):

Як настав той святий вечір
В 46-ім році,
По всій нашій Україні
Плач на кожнім кроці.

Сіла мати вечеряти
Зі своїми діточками,
Замість мали вечеряти
Обливалися сльозами.

Мати плачуть, мати плачуть.
А діти питають:
„Мамо, мамо, де наш тато.
Чом з нами не вечеряють?"

А наш Тато, а наш Тато
В далекім Сибірі.
Споминає Святий Вечір.
Нашу славну Україну.

У святкові дні, здавалося, що всі львів'яни вийшли колядувати на вулиці рідного міста, колядували на вулицях, у парках, трамваях, автобусах. Після Вечері, (6-го січня) молодші пішли в центр до Шевченка (місце для пам'ятника). Там зійшлося дуже багато людей колядувати майже до ранку. (Ми витримали до 4-ої год.).

І чути було коляду кожний день, аж до 21-го січня. Я Славка вмовила їхати на трасу (Львів-Київ) зі мною. Тим більше, що 20-го січня офіційно наші „столичні" керівники дозволили нам відсвяткувати день Злуки.

У неділю раненько (о 9-ій) ми виїхали зі Львова автобусами. Вже в цей час на трасі скупчилася величезна кількість приватних машин, автобусів з синьо-жовтими прапорами. Потік транспорту суцільний — здавалося, що ланцюг формуватиметься з машин. А на дорозі вже стоять люди з прапорами, плякатами. Стоять цілими підприємствами, сім'ями. Люди через поля, городи, цілими селами, з прапорами спішать до траси. Старенькі дідусі і бабусі, опираючись на руки своїх рідних, втирають щасливі сльози з очей. Щасливі тим, що Господь дав їм дожити до цеї хвилі. Є й такі, що ще бояться підійти до гурту і здалека дивляться. Людей настільки багато, що ми ідемо, не маємо де зупинитися, бо нема місця щоб стати. Люди стоять впритул плече до плеча. (Згодом стане відомо, що в „Українській хвилі" тільки на Львівщині взяло участь понад 500,000 людей). „Слава Україні!" долітає до нас і ми дружньо, цілим автобусом скандуємо відповідь.

На відкритій трасі під сімома вітрами, всюди бачимо радісні обличчя. Люди братаються у щасті. Ми вже звикли до похмурости, дратівливости, до того, що всі озлоблені, невдоволені, замучені проблемами. Здавалося, веселий і життєрадісний від природи український народ, відучився усміхатися. Щастя, що це не так новорічно — різдвяне торжество на нашій землі завершилося дивом — дивенним — нам вперше воз'явився сам народ у всій своїй духовній могутності, назламній єдності, святості розквітлих мільйонів облич. Із духовного дійства, що вершилося на давньому львівсько-київському тракті цієї неділі, ми вийшли із випрямленою душею, очищеною від скверни страху, сумнівів та вагань. Після Водохрестя нас усіх, хто в той день відчував плече рідного кровного брата чи сестри, історія охрестила, бо ми народилися знову для неминучих змагань за долю, за волю. Кожен, хто хотів „чути себе українцем", був цієї миті у єдиному ряді. Кожен з нас відчув, що він є частинкою народу, без якої народ той не був би повним. Не прийшли сюди тільки манкурти, прикуті до бюрократичних крісел-корит тяжкою недугою безнаціональности. На сотнях кілометрів українських просторів виструнчилась жива людська варта. А позад неї — спочивала втомлена тривалими наругами рідна земля, чекаючи весняного засіву і свого Господаря. Згадалося гасло, з яким проти Юлія Цезаря виступив вождь ґаллів: „Ви можете забрати у нас землю, на якій ми живемо, але ви ніколи не заберете у нас землі, у якій ми поляжемо!"

Хотілося кожному сказати — візьмемося за руки, покладімо на алтар Вітзчини наші серця, рушаймо сміло, по історичному гостинцю, на якому поступ можливий лише під одним гаслом: „В єдності сила народу Боже, нам єдність подай!"

Довгим „шнуром" тягнулися назад до Львова автомашини. І ми всі ніби були пов'язані одною думкою, радістю, надією. О 5-ій — біля університету відбувався великий мітинґ. На ньому вже я не була (треба й за дітей не забувати, і так дякуючи мамі я змогла це все побачити). Ввечері на вікнах і бальконах замайоріли синьо-жовті прапори, які висіли аж до 23-го січня. У понеділок, 22-го січня, відбувся також великий мітинг і урочисто був піднятий наш прапор на Високому замку і донині він майорить над нашим містом. (Хлопцям приходиться черґувати там цілими ночами).

Ось так у нас і проминули цьогорічні Різдвяні Свята. Життя продовжується. Чекаємо і живемо новими подіями.

Депутати...

(Закінчення зі стор. 1)

35. Михайло Голубець, Рух, керівник філії ін-ту ботаніки, Калуш, Івано-Франківська обл.
36. Дмитро Захарук, головний редактор газети „АГРО", Снятин, Івано-Франківська обл.
37. Катерина Завадська, Рух, вчителька, Тернопільщина
38. Мирослав Мотюк, ТУМ, лікар, Тернопільська обл.
39. Леопольд Табурянський, кооператор
40. Віктор чи Богдан Бедь, Рух, адвокат
41. Лесь Танюк, Рух, член Великої Ради Руху
42. Олесь Шевченко, УГС
43. Павло Мовчан, Рух, член ВР, письменник
44. Сергій Головатий, Рух
45. Валерій Івасюк, Рух
46. Юрій Гнаткевич, Рух
47. Володимир Крижанівський, Рух
48. Павло Кислий, Рух
49. Іван Гель, голова Комітету захисту УКЦ
50. Федір Свідерський, Рух, Волинь
51. Андрій Мостиський, Рух, Волинь
52. Богдан Котик, голова Львівського міськвиконкому (дем. бльок)
53. Євген Гринів, Меморіял
54. Лариса Скорик, Рух, член Великої Ради
55. Юрій Збігнев, Рух
56. Олександер Коцюба, Рух
57. Іван Засць, Рух
58. Володимир Шовкошитний, Рух, письменник, кінорежисер
59. Ємець, Меморіял
60. Юрій Костенко
61. Іван Салій, перший секретар Подільського райкому партії м. Києва (демократично спрямований)
62. Роман Лубківський, письменник
63. Микола Поровський, Рух, Рівне
64. Ярослав Дмитришин, Рух, Волинь
65. Михайло Батіг
66. Бондарчук, кореспондент газети „Правда України"
67. Олександер Гудима, Рух, Волинь
68. Василь Червоній, Рух, Рівне
69. Володимир Пилипчук, Рух, Рівне.

Примітка: Микола Горбаль, Олесь Сергієнко, Євген Пронюк — обрані до Міської ради Києва.

Також у Львові до Обласної ради обрані: Михайло Швайк, Дарій Футорський, Сергій Давимука, Ігор Гринів, Сергій Герман.

Почесні папські відзначення

Нагороджені з Владикою Ізидором. Зліва від Владики Лідія Скрипух, справа — Марія Данкович.

Апостольська Столиця, оцінюючи працю і заслуги своїх вірних для добра Церкви Христової, відзначає їх різними грамотами, медалями й хрестами, виявляючи в такий спосіб глибоку вдячність і пошану до них.

Таких відзначень-грамот — „Про Еклезіє ет Понтіфіче" („За Церкву і Папу") за віддану працю для Церкви і українського народу, в листопаді 1989 року в Торонтонській епархії удостоїлись 17 жінок, членкинь ЛУКЖК.

В числі тих 17-ох відзначених були і дві членкині відділу ЛУКЖ при українській католицькій парохії св. Івана Хрестителя у Брентфорді, Онт. — Лідія Скрипух і Марія Данкович, які є замітно активними діячками у відділі ЛУКЖ, а зокрема в парохії, де парохом є о. дек. Іван Лещишин.

Лідія Скрипух, дружина дуже активного у Брентфорді д-ра Івана Скрипуха, голови місцевого відділу КУК, — є організатором і керівником загальновідомого в Онтаріо танцювального ансамблю „Україна".

Марія Данкович — заслужена діячка в парохії від ранніх років її заснування. Обидві вони виявляють, зокрема, багато праці літньою порою, під час міжнародної „Каравани" у Брентфорді, а саме в організуванні й успішному проведенні імпрез у т. зв. „Українському Селі", яка з року на рік дістає високе признання від чужинецьких відвідувачів, і за свою мистецьку програму, і за традиційні українські страви. Не дивно, отже, що „Українське Село" у Брентфорді не раз було відзначене як найгарніший павільйон з усіх етнічних „вілідж" у Брентфорді.

Про високе відзначення папською грамотою двох українських жінок у Брентфорді згадали окремими інформаціями і брентфордські англомовні, багатотиражні часописи-щоденники, долучивши світлини нагороджених з Владикою Ізидором, який передав їм ці нагороди.

Бажаємо нагородженим дальших успіхів у їхній праці для добра рідної Церкви і української громади, здоров'я і многих літ!

М. П.

Квіти...

(Закінчення зі стор. 1)

найбільше виставляє на групових виставках. У неї багато квітів і, як довідуємося, найбільше відповідає її численним покупцям, які знаючи її картини часто заходять навіть до її хати, щоб подивитись на нові твори та придбати із них дещо для себе.

В. Васічко працює дома і хоча бути маляркою, дружиною і мамою не є легко, вона признається, що може ці усі обов'язки погодити лише із-за великої моральної підтримки, яку має у свого чоловіка, що добре розуміє її мистецькі потреби. До малярства вона вже нахил вже від малої дитини, а свої мистецькі кроки розпочала поважно у гімназії в Кошеліні, в Польщі, де навчалася рисунку та композиції. Тут у ЗСА вона закінчила незалежну школу „New Jersey Center for Visual Arts", а також навчалася у різних малярів та брала і все ще бере участь у американських мистецьких майстернях. Вона є членом ряду американських малярських організацій, а тепер з початком 1990 року, як з гордістю повідомляє, її прийняли до Ліги професійних американських мистців і вона вже брала участь у 61-ій збірній виставці членів цієї ліги, де в каталозі появилася репродукція її картини, зробленої мішаною технікою п. н. „Березовий ліс".

На виставці в ОМУА, яку тепер розпочинає В. Васічко покаже понад 30 картин різної техніки і надіється, що вони знайдуть прихильний відгук в українській громаді Ню Йорку, хоча вони не завжди такі, як наші глядачі звикли бачити. Але вона подає ряд українських виставок, в яких вже брала участь, наприклад, у Филадельфії в УОКЦентрі, на українських фестивалях в Ню Джерзі та Глен Спей та постійно її картини знаходяться в українських галеріях і находять багато покупців.

Оглядаємо альбоми, в яких наша мисткиня пильно збирає усі рецензії про її мистецькі успіхи, як також усі нагороди, яких вона вже зуміла здобути велику кількість.

Отже ми не сумніваємося, що й ця виставка в галереї ОМУА в Ню Йорку, 136 Друга авеню, принесе багато успіху та впевнить мисткиню, що її праці належно оцінюють.

У ПЕКІНІ У ВІВТОРОК, 20-го березня, прем'єр-міністер Лі Пенг відкрив річну сесію китайського парляменту закликом сильнішої контролі над „ворожими елементами в країні". У своїй двогодинній промові Лі Пенг подав дуже обережні сигнали про злагіднення урядових економічних правил, бо це є найбільшим невдоволенням населення останніми часами. Не зважаючи на деякі натяки про економічні та політичні полегші, його промова була спрямована на підкреслення того, що уряд Китаю мусить „посилити свою ідеологічно-політичну працю" серед населення, щоби остерегти країну від „деяких чинників, які ведуть країну до соціяльної нестійкости". Лі Пенг публічно схвалив військове придушення демократичного руху минулого червня та підкреслив, що Китай ніколи не піддасться впливам чи натискові міжнародних протикомуністичних і протикитайських сил.

Гарвардський проєкт

Кеймбридж, Масс. (ФКУ). — Гарвардська бібліотека давнього українського письменства, яка є частиною більшого Гарвардського Проєкту для відзначення Тисячоліття Хрищення України, передбачає видання корпусу всіх основних давніх пам'яток письменности нашого народу. Вже появилося шість томів. Вперше в нашій історії розпочато таку працю, що творитиме своєрідну метрику української нації, яка рівно ж потрібна для відновлення української державности. Корпус видань є поділений на три серії: серія текстів (факсиміле оригіналів) і серії перекладів на англійську та українську мови.

Ще в 1989 році університетське видавництво Гарварду випустило перший із запроєктованих трьох томів „Діярія" гетьмана Пилипа Орлика. Тепер появиться другий том, а до року вийде третій. Усі томи разом матимуть понад 4,000 сторінок, які описують життя та діяльність гетьмана за роки 1720-1732. Вступ до першого тому написав проф. Орест Субтельний, а до другого — проф. Омелян Пріцак. У третьому томі будуть надруковані також літературні та політичні твори гетьмана, передмови до яких написали проф. Пріцак, проф. Субтельний і д-р Наталія Пилипюк. Усі видання спадщини гетьмана Орлика уфондував Український Народний Дім в Елізабет, Ню Джерзі.

Недавно редактори Гарвардської бібліотеки постановили включати вступ до всіх томів серії текстів не тільки по-англійськи, але і українською мовою. Вступ звичайно подає біографічні інформації про автора та опис загального історичного тла, тобто контексту, в якому створений даний твір та теперішній стан дослідів. Відтепер паралельно подаватиметься вступ по-українському, що уможливить доступ до цієї інформації ширшому колу українських читачів, а передовсім дослідникам на рідних землях. Третій том — „Діярія" гетьмана Пилипа Орлика буде першим з українономовним вступом. В ньому також будуть поміщені вступи з попередніх двох томів матеріялів гетьмана.

Серія перекладів Гарвардської бібліотеки давнього українського письменства на англійську мову є дуже важливою частиною корпусу, бо саме на неї чужинці звертають найбільше уваги. Перший том із цієї серії — „Києво-Печерський патерик" XIII ст. появився весною 1989 р. в перекладі проф. Мюріел Геппел із Лондонського університету, другий том — автобіографія св. Паїсія Величковського у перекладі д-ра Дж. Федерстона з Гарварду, вийшов у лютому 1990 р. Св. Паїсій (1722-1794), родом з Полтавщини, навчався в Київській Академії, пізніше став монахом і жив у монастирях Молдавії та на Афоні. Він був духовним провідником православного світу, особливо на землях сьогоднішньої Румунії і залишив значну писемну спадщину, яку досліджують головно росіяни, румуни та греки. Його автобіографія (віднайдена на початку цього століття і зберігається в Ленінграді), це унікальний твір того жанру, ніде не є згаданий в сучасних літературознавчих творах України.

Цей новий том в серії перекладів появляється завдяки щадниці „Тризуб" в Нюарку, Ню Джерзі, яка на ту ціль пожертвувала 25 тисяч долярів.

Св. п. К. Кривуцька

У понеділок, 29-го січня, після довгої і тяжкої недуги, упокоїлася у Бозі в Дітройті, проживши 83 роки, св. п. Катерина Бранка Кривуцька. Панахиди були відправлені 30-го січня у похоронному заведенні Бугай, Гемремк і 31-го січня в українській православній катедрі Св. Покрови у Савтфілд, Миш. Похорон відбувся 1-го лютого у православній катедрі Св. Покрови і 2-го лютого на цвинтарі Св. Андрія Первозванного в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Катерина Бранка, з дому Придатко, народилася 11-го грудня 1906 року на Полтавщині. Середню школу закінчила у Борисполі, а театрально-мистецьку освіту здобула в музично-театральному університеті ім. М. Лисенка у Києві. Свою фахову працю актора почала у Харкові в театрах Слобожанщини — „Березіль", „Музична Комедія", театр ім. Т. Шевченка та інших. По кількох роках театральної праці Бранка вибивається на акторку-рецитаторку майстерної інтерпретації і доброго зрозуміння змісту. Вона у своїх виступах оживлювала друковане слово наших поетів і прозаїків і передавала його з чуттям і зрозумінням змісту нашій громаді.

Св. п. Катерина Бранка Кривуцька

Під час Другої світової війни К. Бранка виїхала з Харкова до Львова і там виступала в українських театрах, найчастіше у театрі „Веселий Львів".

В 1944 році К. Бранка з чоловіком Володимиром Кривуцьким покинули Львів і виїхали на еміграцію до Західньої Европи, а в 1949 році переїхали до ЗСА і оселилися в Дітройті, Миш. Там вона включилася у громадське життя. Стала членом СУА, почала працювати з нашою молоддю в Пласті, СУМі і в українських школах. Бранка була дуже активною в нашій громаді і вела дуже корисну працю з молоддю. Вона навчала молодь рідної мови і збуджувала в ній любов до рідного слова. Казала, що „Мова — це душа народу і коли мова завмирає — тоді нарід пропадає". Бранка пригорнула до себе молодь і з нею організовувала різні літературні монтажі, вечори мистецького слова. Усі постановки були подані доброю українською мовою і добрим зрозумінням змісту. Усе це було виконане в гарній поетичній формі, так що глядачі були захоплені молодими виконавцями і подивляли режисерські здібності артистки. Часто виступала Бранка з деклямаціями у святкових відзначеннях, концертах і літературних вечорах. Кожний її виступ відзначався гарною українською мовою оживленого слова наших поетів і прозаїків, майстерною інтерпретацією і великим внутрішнім піднесенням. Завжди слухачі були захоплені високомистецькими виступами артистки Бранки і з вдячністю висловлювали їй велике признання.

Для дітей і молоді Бранка видала звукові касети і звукову платівку з оживленим мистецьким словом.

Тяжка заробітна праця, болюча втрата з відходом у Вічність її чоловіка бл. п. інж. Володимира Кривуцького, а пізніше її довга тяжка недуга вкоротили трудолюбиве життя К. Бранки Кривуцької. Померла вона на руках Емілії Пилип, яка опікувалася хворою.

З невимовним жалем і глибоким смутком прощали приятелі у вічну дорогу заслужену перед Богом і нашою громадою громадянку св. п. Катерину Бранку Кривуцьку.

З болем серця прощала покійну наша громада, для якої вона ціле своє життя трудилася і змагала за краще її майбутнє.

Степан Білий

ПРЕЗИДЕНТ ІЗРАЇЛЯ Хаім Герцог доручив провідникові Робітничої партії Шимонові Перезові взяти на себе цей тяжкий обов'язок зформування уряду, зазначуючи при тому, щоби зробити це якнайшвидше. Після триденних переговорів з усіми партіями, репрезентованими в ізраїльському 120-членному парляменті, депутати поділилися 60 проти 60 щодо вибору прем'єр-міністра. Вкінці зроблено рішення та передано зформування нового уряду Ш. Перезові, бо як сказав Х. Герцог, „це є найбільш логічним вибором і має найкращу можливість на підтримку Кнессету". Ш. Перез негайно розпочав переговори в справі зформування нового уряду, підкреслюючи, що він звернувся до Лікуду, щоби включитися в цей процес".

Замість квітів на свіжу могилу
сл. п. Приятеля
ІВАНА СНІГУРОВСЬКОГО-СНІГУР
жертвую 25.00 дол. на ВІСТІ КОМБАТАНТА,
а Родині висловлюю глибоке співчуття.
Юліян Юрій ЮРИНЕЦЬ

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ
нашої Найдорожчої
СЕСТРИ, ШВАҐЕРКИ та ХРЕСНОЇ МАМИ
МАРІЇ ЧЕРЕШНІ
з дому КОЛОДУБ
складаємо 500 дол.
на ФОНД ДОПОМОГИ ДІТЯМ ЧОРНОБИЛЯ

Сестра — ГАЛИНА КОЛОДУБ-ТИМОЧКО
Шваґер — д-р ЙОСИП ТИМОЧКО
хрещений син — д-р ЮРА ТИМОЧКО

У глибокому смутку повідомляємо Рідних, Приятелів і Знайомих,
що в понеділок, 22-го січня 1990 р.,
на 70-му році життя, несподівано на удар серця відійшов у Вічність
наш Незабутній, Найдорожчий
МУЖ, ТАТО, ДІДО І БРАТ

бл. п.
ЙОСИФ ТУРКІЦ

народився в селі Німетів, повіт Любачів в Україні.

В глибокому смутку:
дружина — КАТЕРИНА
сини — ІВАН і ЙОСИФ з Родинами
внучка — МАРІЯ КАТЕРИНА
сестра — МАРІЯ з Родиною в Брукліні, Н. Й.
сестри — КАТЕРИНА і РУЗЯ з Родинами в Україні
брати — ПЕТРО і ВОЛОДИМИР з Родинами
ближча і дальша Родина в Америці, Канаді, Польщі і на Україні

Ділимося сумною вісткою,
що в четвер, 8-го березня 1990 р., несподівано відійшла від нас у Вічність

бл. п.
Мирося Ліщинська

народжена 30-го березня 1910 р. в Борисполі, Україна.

ПАРАСТАС відбувся в понеділок, 12-го березня 1990 р. о год. 7-ій вечора в похоронному заведенні Фланаген, 541 Н. — 22-га вул., Філадельфія, Па.

ПОХОРОН відбувся у вівторок, 13-го березня 1990 р. о год. 9.30 ранку в церкві св. Миколая при 24-ій і Попляр вул., опісля на цвинтарі св. Марії у Факс Чейс.

Горем прибиті:
сестра — ІВАННА ЛІЩИНСЬКА
сестра — ІРЕНА КОЗАК з мужем і дітьми
стрийко — інж. МИХАЙЛО ЛІЩИНСЬКИЙ з донькою ІРЕНОЮ КАРАМАН і внуками
шваґер — д-р МИХАЙЛО ЯРЕМЧИШИН з дітьми і внуками
Родина в Америці, Канаді й Україні

Ділимося сумною вісткою з нашими Рідними, Приятелями і Знайомими,
що з Волі Всевишнього, несподівано
в понеділок, 19-го березня 1990 р. в Джерзі Сіті, Н. Дж.
відійшла від нас
наша Найдорожча
СЕСТРА, ШВАҐЕРКА, ТЕТА

бл. п.
ВІРА (ВІРЦЯ) ГАНКЕВИЧ

ПАНАХИДА в четвер, 22-го і п'ятницю, 23-го березня ц. р. о год. 7.30 веч. в похоронному заведенні Петра Яреми в Ню Йорку.

ПОХОРОН в суботу, 24-го березня 1990 р. о год. 9.30 рано в церкві св. Юра в Ню Йорку, а опісля на цвинтар св. Івана в Квінсі, Н. Й.

У глибокому смутку:
брат — СОФРОН з дружиною ІРИНОЮ, дітьми та родинами
сестра — ГАЛЮСЯ
братова — АНЯ з родиною
брати —
о. РОМАН з дружиною ОЛЕЮ
ПЕТРО з дружиною ІВАНКОЮ і синами
та ближча і дальша Родина в Україні, ЗСА і Канаді

Відзначення Дня Незалежности України на Фльориді

З усіх кінців Фльориди, східнього і західнього її узбережжя, тяглись авта з українцями до стейтової столиці Талагассі, щоб взяти участь в офіційному відзначенні роковин 22-го Січня — Дня Незалежности і Соборности України. Сама церемонія — підписання Проклямації Дня Незалежности України — відбулася урочисто і в дуже прихильній атмосфері. Головний Секретар стейту Джім Сміт та його шановна асистентка Пеґґі Річардсон надзвичайно прихильно і щиро зустріли українську делеґацію.

Адже, восени минулого року вони обоє подорожували по Совєтському Союзу і, мимо волі, стали живими свідками життя в країні, яка кричить на цілий світ про „права людини", тримаючи своїх громадян у найбільшому, незнаному вільному світові, безправ'ї; вони на власні очі ствердили факт, що українська делеґація кожного року, в дні підписання Проклямації Незалежности України інформувала їх правильно, домагаючись винесення справи нескореної України на світову арену.

Секретар стейту Джім Сміт виявив спеціяльне глибоке зрозуміння щодо української визвольної справи: „Такі жахливі обставини, в яких живе народ, я ніколи не думав побачити. Країна в дійсності є абсолютно відсталою від цивілізації 20-го сторіччя".

То ж, охоче підписавши Стейтову Проклямацію Дня Незалежности — 22-ге Січня — він далі продовжував: „Я вже від довшого часу студіюю проблеми народів Совєтського Союзу і беззастережно стверджую, що всі заяви про утиски і безправ'я українців, про їхні стремління до волі і незалежности є абсолютно правильні. Я вірю твердо, що вже скоро життя українського народу покращає і його стремління до волі знайде своє завершення у Вільній Україні".

П. Річардсон додає, що будучи в Баку, ще у вересні минулого року вона помітила на вулицях міста неспокій великі групи народу, тисячні маси, тут і там, були дуже неспокійними, а кругом чомусь так виглядало, дуже багато міліції „на поготівлі". На запитання, що це все означає, Річардсон дістала відповідь від міліції: „Це в нас радісні святкування". Вона цьому не повірила, бо як лише група туристів проїхала, міліція заставила вульцю барикадами, а на лицях зібраних, за її висловом, „панував великий неспокій".

Голова об'єднаних організацій околиці Тампи, Ст. Пітерсбурґу та Клір Вотер Іван Гавалух, голова делеґації до стейтового Капітолю, подякував Секретареві стейту Сміту та його асистентці Річардсон за їхнє зрозуміння справи, за прихильне ставлення до українців та за підписання самої Проклямації.

Йосиф Лисогір організатор зустрічі в Стейтовому Капітолі разом з І. Гавалухом запросив Головного Секретаря стейту Сміта відвідати поселення українців на Фльориді з метою поглиблення знання про Україну.

Членами до Стейтової делеґації були: Іван Гавалух, Клір Вотер; Антін Нако, Данелін; Роман Балабані і Конрад Манько, Голливуд; С. Зенчак, Лонг Боат Кій; Гелен Кучаба, Маямі; Ярослав Костишин, Анастасія Волкер, Норт Порт; Іван Тащук, Порт Шарлот; П. Ясечко, Райніллас Парк; М. Хлиста, Д. Луцерн, Б. Старчук, В. Винничук (всі із Ст. Пітерсбурґу); В. Скатт, Сон Сіту Центер; Копинець, Тампа; В. Король, Й. Лисогір, Веніс; Л. Руденко, Варм Мінерал Спрінґ.

При закінченні радісної „церемонії" — підписання Проклямації — як вдячність від українців Фльориди, з підписами присутніх, голова делеґації І. Гавалух передав дарунок — книжку: „Історія українських Церков" — чудове видання в річницю 1000-ліття Хрещення України — Стейтовому Секретареві.

Обмінявшися такими думками і інформаціями про Україну, як: справа українських церков на Україні, Народний Рух і т. ін., подякувавши за належну до нас увагу з боку урядових чинників Стейтового Капітолю, вдоволені, ми від'їхали з наміром ще дужче „озброїтись словом про Україну" на наступний рік.

Галина Король

ВІСТІ З ВОТЕРВЛІТУ

Ялинка

Вотервліт, Н. Й. (І.Д.). — Заходом 99-го Відділу Союзу Українок Америки та місцевого Відділу УККА відбулася 14-го січня в залі Українського Клюбу традиційна „ялинка". Голова Окружного Комітету СУА, Дозя Кушнір, відкрила імпрезу й передала ведення її Ярославові Кушніреві. О. Митрат В. Андрушків провів молитву та поблагословив свячене. Пластова Станиця під проводом Д. Якубович провела гарну святочну програму з деклямаціями і співом колядок. Засвічено свічечку на ялинці. Я. Кушнір мав добре опрацьовану доповідь про Рідзво, Різдвяні традиції та звичаї. Наші старі емігранти, що прибули до Америки 100 років тому виховували своїх дітей в українському дусі, передаючи їм старокрайові традиції. Ми повинні плекати наші стародавні звичаї, передавати їх нашим молодим поколінням, щоб зберігали віру в Бога і в Україну. Було багато гостей з цілої околиці. Прибули: о. митрат В. Андрушків з Коговзу, о. декан Т. Гуманицький, і о. Едвард Чудак з Вотервліту, о. Котсеба.

Свято державности

Олбані, Н. Й. — Заходом Окружного Комітету Відділів УККА Олбанської Округи у вівторок, 16-го січня, відбувся в будинку леґіслятури „Велл" в Олбані День Української Незалежности. Відкрив його Михайло Савків, мол. голова відділу зовнішніх, зв'язків УККА, і передав ведення імпрезою Володимирові Кривуличеві з Амстердаму. Після відспівання американського гимну о. декан Т. Гуманицький провів молитву. Танцювальний ансамбль „Зорепад" під мистецьким проводом Роми Прийми-Богачевської виконав українські танки. Голова імпрези представив пластового сен. Івана Дурбака, ветерана українських армій, сучасника цих історичних подій в Україні. Ред. Ігор Длябога з Ню Йорку прочитала змістовну доповідь про День Української Незалежности. Сенатори і конгресмени привітали українців з Днем Незалежности України. На святі були присутні представники польського Комітету, член Комітету Афґанців, гості з Амстердаму й Кергонксону.

Мистецьку виставку приготовили членки ОЖ-ОЧСУ з Амстердаму: Свідерська, Домна, з Коговзу Зеновія Білас, Марія Савків, помагали їм Михайло Савків і Евген Наболотний. (УККА). Прийняття приготовили: Анна Наболотна, ОЖ-ОЧСУ, як кожного року, Марія Мацюк, Стелла Бачинська, А. Стенська СУА — Коговз, Катерина Хорват, Марія Єдинак, Марія Матейчук — Сестрицтво Трой, Надія Сембрат, Ольга Сико, Мері Велестро, Д. Вилиц, СУА — Вотервліт. Їм помагали: С. Мочульський, Василь Кошикар — Вотервліт, В. Боднар і І. Удич з Трою. Жіноцтво приготовило смачну перекуску.

Вотервліт, Н. Й. — Заходом Окружного Комітету Відділів УККА Олбанської Округи відбулося свято державности України 21 січня з залі Українського Клюбу у Вотервліті. Михайло Савків відкрив свято і закликав однохвилинною мовчанкою вшанувати поляглих борців за волю України. О. митрат В. Андрушків провів молитву. Відспівано американський гимн. Секретар Д. Кулик прочитав 4-ий універсал Української Центральної Ради. П. Філь прочитав привіт члена міської Ради Ню Йорку О'Браєна з нагоди свята державности України. Анна Ґоґоша прочитала патріотичну поему У. Кравченко і змістовну наукову доповідь про великі Роковини проголошення самостійности Української Держави, Проф. В. Літинський проспівав 4 пісні. Діти Пластової Станиці та школи українознавства виконали програму з піснями і деклямаціями. Приготовили їх А. Ґоґоша і Д. Спяк. Свято закінчено українським гимном.

Роковини Т. Шевченка

Вотервліт, Н. Й. — В неділю, 11-го березня, о. митрат В. Андрушків о. І. Куліш і о. В. Марущак відправили панахиду за Т. Шевченка. Співав хор під проводом К. Пашко. Потім о. В. Пашко відкрив святочні сходини. Хор проспівав „Заповіт", пізніше „Бандуристе, орле сизий" і „Реве та стогне". Діти української школи деклямували твори Т. Шевченка або про Шевченка. Лариса Корґун продеклямувала „Сонце України", Катя Коцур — „Поклін Тобі", Юрій Бояр — „Село". Д-р В. Брюховецький прочитав доповідь про Т. Шевченка. В. Боднар, голова Громадського Комітету для відзначення Шевченкових роковин, подякував о. Пашкові, д-рові В. Брюховецькому та всім виконавцям програми й гостям. Українським національним гимном закінчено святочні сходини. Потім д-р В. Брюховецький відповідав на численні запити.

На смерть Г. Лужницького

У п'ятницю, 9-го березня, по полудні я отримав „Свободу" за середу, глянув мимоходом на першу сторінку і був зашокований заголовком „У Філядельфії помер проф. Григор Лужницький". Я якраз збирався телефонувати до нього, а звичайно робив це вечорами, бо покійний усе запевняв мене, він не йде скоро на спочинок і ми можемо вечером собі свобідно погуторити про новини в нашому науково-літературному світі. До того перед кількома днями я написав листа до д-ра В. Ящуна, головного редактора Наукового Збірника НТШ на пошану проф. д-ра Григора Лужницького, щоб приспішити дане видання ще за життя ювілята, аж тут нагло прийшла болюча вістка про його відхід від нас.

Завданням цієї статті не є подавати біо-бібліографічні дані з многогранної літературної, наукової й публіцистичної спадщини покійного. Це зроблять згодом дослідники історії української культури й Церкви. Ця стаття — скромний причинок до історії діяльности покійного на Львівському терені, з якого я його ще пам'ятаю. Про ті львівські часи майже ніхто вже не напише, бо люди, пов'язані з науковим, літературним і публіцистичним життям українського Львова повідходили здебільша в засвіти, залишилися останні могікани, з яких не всі здібні тримати творче перо в руках.

Між Першою і Другою світовими війнами українські інтелектуали й працівники пера на львівському терені не роскошували. Деякі учені мусіли працювати в середніх школах, бо тодішній польський університет був для них недоступний. Наші літератори працювали по різних редакціях часописів і журналів і замість займатися творчою працею, були змушені не раз „для хліба" виконувати адміністраційні й технічні завдання з коректою включно. Та й ті редакції часописів часто ледве клигали й не могли належно оплачувати своїх співробітників. Ще найкраще фінансово стояв, порівнюючи, пресовий концерн Тиктора (Українська Преса), який видавав кілька часописів і видання книжкового формату. Тиктор затруднював наших людей, але також не міг їх належно гонорувати з ощадностевих мотивів. Якраз у тому концерні Тиктора працював Григор Лужницький як літературний редактор. Великих матеріяльних гараздів у нього не було, але покійний не належав до нарікайлів і завжди був погідної вдачі та жартівливий у дібраному товаристві. Коли висували різні проєкти видання якоїсь публікації, то він з удаваною повагою говорив жартівливо: „Очевидно, це треба обов'язково зробити, бо нарід цього хоче". Той вислів так прилип до нього, що дехто з його друзів і знайомих повторював це жартівливо при якійсь нагоді, маючи на думці Г. Лужницького. Пам'ятаю, одного разу я стрінувся з ним на вул. Льва Сапіги й під час нашої розмови між іншим порушив питання, чи не було б добре написати науково-популярну історію нашої літератури з більшим узглядненням релігійної тематики й без реверансів у сторону матеріялістичного світогляду. Меріям подивився на мене, прижмурив жартівливо око й відповів: „Алеж, очевидно, нарід так хоче". А згодом уже поважніше додав: „А скажіть, дорогий колеґо, хто буде це фінансувати, хто видасть, ви ж знаєте наші видавничі можливості". А після хвилини мовчанки додав: „НТШ популярних речей не випускає, а наша Просвіта живе ще в духовній атмосфері Драгоманова й Павличка та видає брошурки про „заздрих богів"... такі то гаразди".

Приблизно в тому часі видавництво Тиктора видало „Історію України" М. Голубця. Наш історик Теофіл Коструба написав рецензію на ту працю на сторінках „Нової Зорі", виказавши недоліки не лише мериторичного характеру, але й неправильний ідеологічний підхід з позицій лібералізму та нахилу до історичного матеріялізму. Історія була написана на легкий збут товару, заграючи на легкому патріотизмі необізнаного в суті справи пересічного читача, отже для бизнесу.

Тиктор видавав, між іншим, часопис-тижневик „Народна Справа" (редаґував Ю. Шкрумеляк) та платив кожному селянинові-передплатникові того часопису грошеву запомогу, коли йому згинула корова. Тому „Народна Справа" мала багато передплатників серед нашого селянства, що приносило добрий зиск. „Народну Справу" називали жартівливо „коров'ячою газетою". Коли появилася згадана „Історія України" у видавництві Тиктора, то деякі історики, як Т. Коструба, Г. Лужницький й інші назвали її „коров'ячою історією", очевидно у вузькому колі Г. Лужницький жартував з того, що, мовляв, автор „Історії" подав декому з наших князів більше дітей, як в дійсності було, а це виглядало на популяційну політику в ретроспективному аспекті. Ми знову жартували, що тут і вина Г. Лужницького, бож він працював у Тиктора. Це, між іншим, наставляло Т. Кострубу на плян опрацювання „Історії України" з позицій історика-ідеаліста — віруючої людини, а при тому з узглядненням ідеології Липинського (Теофіль Коструба був український монархіст, тобто гетьманець).

Одним з ентузіястів тієї справи був Григор Лужницький, на співпрацю якого Т. Коструба надіявся, головно на відтинку літератури й церковних справ. Згадані проблеми були часто вентильовані під час наших зустрічей. Вересень 1939 р. перервав усі ті пляни й задуми та розкинув їхніх авторів-ідеалістів по широкому світі, а Теофіл Коструба знайшов вічний спочинок у рідній землі.

З Г. Лужницьким лучили мене подвійні духовні зв'язки. Його батько, о. проф. Леонід був моїм катехитом в Академічній гімназії (Головна) у нижчих клясах, а згодом я стрінувся з Григором Лужницьким уже на шляху громадсько-творчої діяльности в домені культурних починів. Тоді, як молодший, вчився я від старших колеґ, а в тому й від Григора, як орудувати правильно думкою, словом і пером. Треба більш ніж припускати, що ідея опрацювання Григором Лужницьким твору „Українська Церква між Сходом і Заходом" мала свої корені ще в згаданих плянах львівського гуртка істориків молодшої ґенерації з Теофілем Кострубою в науково-ідеологічному проводі.

Відійшла від нас непересічна шляхотна й культурна людина, щирий патріот свого народу й українського Львова, з яким пов'язана його молодість й ранні етапи творчої діяльности. Проф. д-р Григор Лужницький належав до тої старої заслуженої ґвардії західньо українських науковців і працівників публіцистичного пера, які при всіх сприятливих і несприятливих умовах свого трудящого життя стояли беззастережно й віддано на позиціях української справи. Покійний здобув собі заслужене місце на сторінках історії української культури. Честь Його світлій пам'яті!

Олександер Домбровський

Д-р П. Кондрат зі Львова відвідав Чикаґо

На запрошення родини Турчин в Чикаґо приїхав з матір'ю визначний молодий лікар зі Львова д-р Петро Кондрат. Нині він є директором клініки у Львові для недуг і перещеплення нирки.

Д-р Кондрат народився 17-го березня 1943 р. в Західній Україні в селянській родині. Середню і вищу освіту здобув у Львові.

В 1967 р. закінчив Львівський медичний інститут і протягом трьох років працював хірургом у районовій лікарні.

Після закінчення клінічної ординатури з урології при медичному інституті працював лікарем-урологом у Львівській обласній лікарні. Має вищу кваліфікаційну категорію з урології.

В 1981 р. зробив працю і став кандидатом медичних наук. Д-р Кондрат є автором 46 друкованих наукових робіт в медичній пресі. В 1986 р. на базі Львівської обласної лікарні зорганізовано міжобласний центр для пересадки нирки і хронічного гемодіялізу. Д-р Кондрат був організатором і став керівником цього центру. Цей центр обслуговує всю Західню Україну і подає медичну допомогу 11-мільйонам населення. Подібний центр є тільки в Києві та Харкові.

В центрі мають 16 апаратів для штучної нирки. Безперечно, що для такої кількости населення ця апаратура не є вистарчальною.

На один рік в центрі виконується біля 5,000 гемодіялізів, а за два останні роки в центрі виконано 70 операцій перещеплення донорської нирки.

Забір нирки проводиться після встановлення біологічної смерти. Тільки в одному випадку проведено операцію перещеплення нирки забраної від живого донора, від матері для сина. Операція була вповні успішна.

В Чикаґо д-р Кондрат мав нагоду стрінутися із нашими лікарями, д-ром Ярославом Бандурою, який показав йому модерну „Першу поміч" в Ст. Мері лікарні, де стрінувся з Марією Клодницькою-Процик, президентом УЛТПА, яка очолює кардіологічний відділ в цій лікарні; з д-ром Володимиром Бродичем, який показав йому модерне устаткування приватної лікарської практики; з д-ром Юрієм Грицеляком і д-ром Юрієм Сосенком, які запросили його до обсервації проведення поважної операції в Іллиной Масонік лікарні. Д-р Петро Моцюк запросив і показав йому модерну радіологічну апаратуру в Св. Антоні лікарні, а д-р Павло Пундій взяв його оглянути Інтернаціональний хірургічний музей та Український національний музей в Чикаґо, де приміщується медичний архів і бібліотека УЛТПА.

Всім він цікавився і все з приємністю оглядав. При кінці д-р Кондрат зустрівся з Президентом Світової Федерації Українських Лікарських Товариств д-ром Ахілем Хрептовським, з яким мав ділову розмову про проведення успішного наукового конґресу у Львові в серпні ц. р.

Всім він видався висококваліфікованим фахівцем та культурною людиною. Взяв він зі собою декілька наших „Лікарських Вісників" та інших медичних видань.

24-го лютого від'їхав він на Україну в доброму настрої з надією на співпрацю українських лікарів діяспори і України.

Д-р Павло Пундій

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

СТЕФАНІЯ УРІЙЧУК, член УНС Відд. 49-го ім. Арх. Михаїла в Торонто, Онт., померла 28-го грудня 1989 року. Нар. 1911 року в Україні. Членом УНС стала 1959 року. Залишила у смутку доньку Анну, двоє внуків та двоє правнуків. Похорон відбувся 2-го січня 1990 року на цвинтарі Ґлендейл Меморіял Ґарден в Торонто, Онт. Канада.

Вічна Їй Пам'ять!

Секретар

ТЕССІ МІЛЛЕР, член УНС Відд. 292-го ім. св. Івана Хрестителя в Дітройті, Миш., померла 4-го лютого 1990 року на 68-му році життя. Нар. 1921 року в Україні. Залишила у смутку мужа Івана, дочку Сузен, синів Івана мол., Роберта і Давида з родинами і 5 внуків. Похорон відбувся 7-го лютого 1990 року на цвинтарі св. Ядвіґи в Дірборн Гайтс, Миш.

Вічна Їй Пам'ять!

Стелла Федик, секр,

ДОЦЯ БЛАЖЕЦЬКА, член УНС Відд. 165-го ім. Тараса Шевченка в Толідо, Огайо, померла 4-го січня 1990 року на 96-му році життя. Нар. 1893 року в Зах. Україні. Членом УНС стала 1934 року. Залишила у смутку синів: Миколу з дружиною Рут, Едварда Евгена з дружиною Джекелін, 7 внуків і 13 правнуків. Похорон відбувся 8-го січня 1990 року на цвинтарі Калварі в Толідо, Огайо.

Вічна Їй Пам'ять!

Мері К. Пелехата, секр.

ПЕТРО МАРУНЧАК, член УНС Відд. 473-го ім. сот. Ю. Головінського в Монтреалі, Кве., помер 18-го січня 1990 року на 62-му році життя. Нар. 1928 року в Тернополі, Україна. Членом УНС став 1966 року. Залишив у смутку дружину Віру, доньку Донну з мужем Тоні, сина Петра мол., маму Анну і брата Евгена. Похорон відбувся 22-го січня 1990 року на цвинтарі Нотр Дам де Неж в Монтреалі, Кве. Канада.

Вічна Йому Пам'ять!

Віра Баніт, секр.

РОЗА СИКУТА, член УНС Відд. 50-го в Лорейн, Огайо, померла 21-го листопада 1989 року на 92-му році життя. Нар. 1897 року в Україні. Членом УНС стала 1936 року. Похорон відбувся 25-го листопада 1989 року на цвинтарі Риджгілл Меморіял Парк в Лорейн, Огайо.

Вічна Їй Пам'ять!

Секретар

Д-р МИКОЛА БАРУСЕВИЧ, член УНС Відд. 88-го Т-ва Союзівка в Кергонксоні, Н.Й., помер 20-го грудня 1989 року на 78-му році життя. Нар. 1911 року в Самборі, Україна. Членом УНС став 1958 року. Залишив у смутку дружину Святославу Софію, брата д-ра Івана з дружиною Ярославою, сестру — д-р Марію-Надію, ЧСВВ, дочку Іванну Качор з родиною. Похорон відбувся 23-го грудня 1989 року на цвинтарі Веніс Меморіял Ґарден у Веніс, ФЛ.

Вічна Йому Пам'ять!

Стефанія М. Гаврилюк, секр.

ДМИТРО ДУЛЕБА, член УНС Відд. 73-го ім. Тараса Шевченка в Провіденс, Р. Ай., помер 30-го грудня 1989 року на 88-му році життя. Нар. 12-го серпня 1901 року в селі Вербів, пов. Бережани, Зах. Україна. Членом УНС став 1931 року. Залишив у смутку племінників Івана Дулебу і Віллияма Сороку, і племінницю Мері Ді Мартіно. Похорон відбувся 2-го січня 1990 року на цвинтарі св. Марії у Вест Варвик.

Вічна Йому Пам'ять!

Дмитро Василик, секр.

МИХАЙЛО МИСЕВИЧ, член УНС Відд. 341-го ім. Ю. Головінського у Віндзорі, Онт., помер 15-го грудня 1989 року. Нар. 1902 року в селі Костерівці, Зах. Україна. Членом УНС став 1940 року. Залишив у смутку сина Василя, дві сестри і брата в Зах. Україні. Похорон відбувся на цвинтарі Гевенлі Рест у Віндзор, Онт. Канада.

Вічна Йому Пам'ять!

В. Літинський, секр.